

5. Третяк, ОП., 2010. 'Теоретичні засади проблеми виховання ціннісного ставлення до людини', *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. Збірник наукових праць. Вип. 14. книга 2. Кам'янець-Подільський*, 604 с.

References

1. Beh, I., 2001. 'Formuvaty u dytyny pochuttya cinnosti inshoyi l'udyny (To form a child's sense of the value of another person)', *Pedagogika tolerantnosti. Vyp. 2*, S.11-19.
2. Bohinich, O., 2006. 'Zdorovya dytyny vid rodyny (Child health from the family)'. Kyiv : *SPD Bohdanova A.M.*, 220s.
3. 'Zakon Ukrayiny «Pro doshkil'nu osvitu» (Law of Ukraine «On Preschool Education»)', 2001. *Osvita Ukrayiny, №33*, 12 veresnia.
4. Campbell, R., 1992. 'Kak na samom dele l`ubit` detey (How to really love your child). Maksimov M. Ne tol`ko l`ubov` (How to really love children. M.Maksimov. Not only love)'. M. : *Znaniye*, 188s.
5. Tret`ak, O., 2010. 'Teoretychni zasady problemy vyhovann`a tsinnisnoho stavlennya do l`udyny (Theoretical foundations of the problem of raising the value relation to a person)' *Teoretyko-metodychni problemy vyhovann`a ditey ta uchniv`s`koyi molodi. Zbirnyk naukovykh prac`. Vyp. 14. Knyha 2. Kamyanec`-Podil`s`kyi*, 604 s.

УДК 378.011.3-051:373.2]:81'243

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ ВИХОВАТЕЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПРАВОМ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

COMPREHENSIVE APPROACH IN TRAINING FOR PRE-SCHOOL TEACHERS WITH OPPORTUNITY OF THE FOREIGN LANGUAGE TEACHING

І.О.Мордоус

Urgency of the research. *More and more studies note not only the possibilities of studying a foreign language in the pre-school period of childhood, but also its promising positive impact on the child. This situation logically predetermines the need for professional training of specialists, who are capable to transform the foreign knowledge and methodological aspects of their introduction into work with children through the prism of creative*

Актуальність дослідження. *Все більше досліджень констатує не лише можливості вивчення іноземної мови в дошкільний період дитинства, а й його перспективний позитивний вплив на дитину. Така ситуація логічно зумовлює необхідність професійної підготовки фахівців, здатних в умовах динамічного розвитку науки трансформувати іноземні знання та методичні аспекти впровадження їх у роботу з*

pedagogical thought in the conditions of dynamic development of science.

Target setting. *Unidimensional studies of the teachers professional training for the teaching a foreign language the preschool age children of allow us to deeply understand its subtleties, but do not let us see its complexity. The educational process multidimensionality in higher education institutions can be most effective in the process of forming readiness among specialists of the profile provided, that the entire spectrum of the components of vocational training is unquestionably taken into consideration.*

Actual scientific researches and issues analysis. *The question of preparation on the higher pedagogical school ranks of future teachers for the teaching of a foreign language in preschool children have found the subject of their scientific research by the following scholars: N. Bilous, S. Budak, Yu. Vaulina, N. Gorlova, I. Zymnia, S. Zontova, V. Kartashova, N. Moskovska, G. Rohova, T. Sakharova, T. Stepanova, N. Tarasiuk, O. Freidina, I. Shevchenko, T. Shkvarina.*

The research objective. *We need to consider the main links on the background of ensuring the professional readiness of future educators of preschool children who have the opportunity to conduct foreign language classes.*

The statement of basic materials. *The purpose of specialized academic disciplines, filling a professionally directed information field to ensure the implementation of a competence approach, taking into consideration of practical and scientific elements of vocational training – we consider the interdependence and interpenetration of these components on the path to the realization of the continuity and complexity of professional training of pre-school teachers to the foreign*

дiтьми крiзь призму творчої педагогічної думки.

Постановка проблеми. *Одноаспектні дослідження фахової підготовки педагогів до навчання дітей дошкільного віку іноземної мови дозволяють глибоко зрозуміти її тонкощі, проте не дають побачити її комплексність. Багато-мірність освітнього процесу у закладах вищої освіти може бути максимально ефективною в процесі формування готовності у фахівців окресленого профілю лише за умови беззаперечного врахування всього спектру складових фахової підготовки.*

Аналіз останніх досліджень і публікацій. *Питання підготовки на лавах вищої педагогічної школи майбутніх педагогів до навчання іноземної мови в дошкільному дитинстві знайшли предметом свого наукового пошуку наступні науковці: Н. Білоус, С. Будак, Ю. Вауліна, Н. Горлова, І. Зимня, С. Зонтова, В. Карташова, Н. Московська, Г. Рогова, Т. Сахарова, Т. Степанова, Н. Тарасюк, О. Фрейдіна, І. Шевченко, Т. Шкваріна.*

Постановка завдання. *Розглянути основні зв'язки на тлі забезпечення професійної готовності майбутніх вихователів дітей дошкільного віку, які мають право проведення занять іноземної мови.*

Виклад основного матеріалу. *Цілепокладання спеціалізованих навчальних дисциплін, заповнення професійно спрямованого інформативного поля для забезпечення реалізації компетентнісного підходу, врахування практичного та наукового елементів фахової підготовки – ми розглядаємо взаємозалежність та взаємопроникнення зазначених складових на шляху реалізації наступності та комплексності фахової підготовки*

language teaching of children.

Conclusions. Full context vision of narrow-profile training refines the path, regularizes the steps, and regulates the substantive content, which provides a basis for methodological and technological saturation of its structure.

Keywords: professional training, training for pre-school teachers, professional readiness, the foreign language teaching.

педагогів дошкільного профілю до навчання дітей іноземної мови.

Висновки. Повноконтекстне бачення вузькопрофільної підготовки уточнює шлях, впорядковує кроки, регламентує змістове наповнення, що створює підґрунтя для методичного і технологічного насичення її структури.

Ключові слова: професійна підготовка, підготовка вихователя, професійна готовність, навчання дітей іноземної мови.

Актуальність дослідження. Динамічні зміни в суспільному житті невід'ємно вносять корективи у всі галузі життєдіяльності. Сучасний світ вимагає від нас бездоганного знання іноземних мов, адже інтенсивний розвиток нашої країни стимулює розширення полікультурного поля. Така ситуація спричинила велику увагу до питання навчання іноземної мови і результат наукового пошуку дослідників декількох поколінь дозволив дійти висновку, що починати ознайомлення з іншомовною культурою спілкування потрібно вже в дошкільний період дитинства. Результати обробки даних засвідчують, що починати навчання іноземної мови в дошкільні роки є не лише можливим, а й необхідним. Все більше досліджень констатує його перспективний позитивний вплив на дитину. А опанування дітьми не однією, а кількома мовами розширює можливості пізнання дітьми оточуючого світу, й, відповідно, призводить до більш глибокого формування їх світогляду. Тому думка про надання дітям елементарних іншомовних знань та формування у них навичок спілкування іноземною мовою з дошкільного дитинства посіла чільне місце в сучасній концепції дошкільної освіти, тобто першої освітянської ланки і вимагає до себе пильної уваги з боку науковців, зважаючи на важливість періоду та складність питання. Така ситуація логічно зумовлює необхідність професійної підготовки фахівців, здатних в умовах мінливого розвитку науки трансформувати іншомовні знання та методичні аспекти впровадження їх у роботу з дітьми крізь призму творчої педагогічної думки.

Постановка проблеми. Схильність дітей до інтенсивної інформатизації доведена багатьма дослідженнями, які свідчать про унікальну перцепцію до іноземних мов. Цей факт обумовлює

виключну увагу до процесу підготовки фахівців окресленого профілю, проте одноаспектність досліджень підготовки педагогів до навчання дітей іноземної мови дозволяє зрозуміти її тонкощі, проте не дають побачити комплексність. Багатомірність освітнього процесу у закладах вищої освіти може бути максимально ефективною в процесі формування готовності у фахівців окресленого профілю лише за умови беззаперечного врахування всього спектру складових фахової підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підготовки на лавах вищої педагогічної школи майбутніх педагогів до навчання іноземної мови в дошкільному дитинстві знайшли предметом свого наукового пошуку наступні педагоги: С. Будаєв, Ю. Вауліна, Н. Горлова, І. Зимня, Є. Зонтова, В. Карташова, Н. Московська, Г. Рогова, Т. Сахарова, Т. Степанова, Н. Тарасюк, О. Фрейдіна, І. Шевченко, Т. Шкваріна.

Постановка завдання. Розглянути основні зв'язки на тлі забезпечення професійної готовності майбутніх вихователів дітей дошкільного віку, які мають право проведення занять іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Цілепокладання спеціалізованих навчальних дисциплін, заповнення професійно спрямованого інформативного поля задля забезпечення реалізації компетентнісного підходу, врахування практичного та наукового елементів фахової підготовки – ми розглядаємо взаємозалежність та взаємопроникнення зазначених складових на шляху реалізації наступності та комплексності фахової підготовки педагогів дошкільного профілю до навчання дітей іноземної мови.

В першу чергу варто звернути увагу на специфіку інтерпретації професійної готовності в контексті підготовки фахівців дошкільного профілю з правом проведення занять іноземної мови. В ході здійснення аналізу ми переконалися, що існує обмежене коло досліджень, присвячених висвітленню основ професійної підготовки фахівців до організації процесу навчання дітей дошкільного віку іноземної мови (Н. Білоус, С. Будаєв, Ю. Вауліна, Н. Горлова, Є. Зонтова, В. Карташова, Н. Московська, Г. Рогова, Т. Сахарова, Н. Тарасюк, О. Фрейдіна, І. Шевченко, Т. Шкваріна). В розробленій Г. Роговою і Т. Сахаровою «Концепції підготовки фахівця з правом проведення занять іноземної мови з дітьми раннього віку» розкриваються цілі та завдання навчання студентів, пропонується

орієнтовний комплекс знань та умінь, якими повинен володіти фахівець даної спеціальності, диференційований за напрямками [11]. Подібна розробка була зроблена Н. Горловою, яка також визначила чотири цикли дисциплін, за якими, на думку автора, повинна проходити професійна підготовка. Розподілення предметів за циклами подібне, але слід відмітити, що здійснене воно було даним автором більш коротко: I цикл наукових дисциплін передбачає засвоєння студентами лінгвістичних основ і відповідає на питання „чому навчати?”; предмети II циклу відповідають на запитання „як навчати?” і дозволяють оволодіти дидактичними основами; III цикл сприяє, на думку автора, засвоєнню психолого-педагогічних основ, і дозволяє відповісти на питання „навіщо навчати?”; предмети IV циклу дозволяють сформулювати методичні знання та уміння як систему орієнтирів, за допомогою яких майбутній викладач здійснюватиме процес навчання дошкільників другої мови. Варто відзначити, що на відміну від окреслених авторів, Н. Горлова, крім визначення обсягу знань студентів, досліджувала способи спілкування з дітьми, педагогічні умови встановлення контакту та взаємодії [6]. Також велику увагу до педагогічних умов формування комунікативної компетенції педагога-дошкільника та навчання його професійно-орієнтованому спілкуванню з дітьми в процесі навчання їх іноземної мови приділяє в своїх роботах С. Зонтова [7, 8]. Дослідження В. Карташової присвячені питанням змісту педагогічних умов підготовки вчителя іноземної мови для роботи в умовах суспільної дошкільної освіти, причому акцентується увага на необхідності інтеграції спеціальних професійних знань в процес опанування студентами іноземної мови, починаючи з молодших курсів [9]. Безпосередньо змістову складову професійної підготовки розглядають такі автори як-то: Ю. Вауліна, С. Зонтова, Т. Степанова, О. Фрейдіна, І. Шевченко, Т. Шкваріна [5, 8, 12, 14].

Аналіз результатів наукових досліджень проблеми підготовки вчителя іноземної мови для дошкільного навчального закладу свідчить про те, що вони присвячені загальним аспектам підготовки фахівців. Акумулюючи наукові доробки окреслених авторів, ми дійшли висновку, що основна увага концентрується на висвітленні обсягу теоретико-практичної бази майбутніх фахівців зазначеної сфери. Ми в повній мірі погоджуємося з тим переліком, що представляють автори: вихователь з правом викладання іноземної

мови має володіти загальними психолого-педагогічними знаннями, мати автентичну іншомовну вимову та досконалі навички спілкування нею, вміти організувати процес опанування дітьми елементами іноземної мови на високому рівні професійної компетентності та креативності. Враховуючи досвід вже згаданих науковців, ми визначили основні напрями підготовки та розподіл навчальних дисциплін, що забезпечують фахову підготовку на лавах Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, які адекватно реалізовуватимуть змістовий компонент фахової готовності на освітньому рівні «Бакалавр». За нашим переконанням професійна підготовка фахівців дошкільного профілю до навчання дітей іноземної мови повинна включати наступні напрями:

• **Загальнопедагогічний.** Опанування змістом даного напрямку диференціації науково-теоретичної бази дозволить фахівцеві правильно будувати навчально-виховний процес в закладі дошкільної освіти на загально-дидактичних основах з урахуванням психофізіологічних особливостей розвитку дітей та соціокультурного середовища. Він передбачає вивчення таких навчальних дисциплінами як: «Психологія» (загальна, дитяча, педагогічна), «Педагогіка» (загальна та дошкільна), «Педагогічна творчість», «Сучасні технології в дошкільній освіті», «Тренінг педагогічних комунікацій»;

• **Лінгвістичний** напрям роботи дозволить ефективно розвинути лінгвістичні здібності студентів рідною та іноземною мовою і пізнати специфіку розвитку відповідних здібностей у дошкільників задля максимальної реалізації природних задатків. В його рамках студенти опрацьовують предмети: «Українська мова» (за професійним спрямуванням), «Іноземна мова», «Дошкільна лінгводидактика», «Іноземна мова для спеціальності «Дошкільна освіта», «Культура мовлення та виразне читання», «Етика професійного спілкування», «Риторика», «Соціальні комунікації», «Фонетика», «Лексикологія», «Теоретична граматика», «Практичний курс іноземної мови»;

• **Локальнометодичний** покликаний сформувати знання та вміння організації комфортного та вискоефективного процесу опанування дітьми дошкільного віку іноземною мовою і включає навчальні курси, що забезпечують прицільну фахову підготовку: «Методика навчання іноземної мови», «Література для дітей

іноземною мовою», «Навчання та розвиток засобами іноземної мови», «Сучасні технології навчання іноземної мови», «Наступність у навчанні іноземної мови», «Основи міжкультурної комунікації».

Слід відзначити, що представлені доробки щодо підготовки викладачів іноземної мови для сфери суспільної дошкільної освіти передбачають здійснення професійної діяльності в рамках спеціально організованих занять, що, на нашу думку, не в повній мірі здатне реалізувати можливості навчально-пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку. Підтвердженням цього є наукові праці, що розкривають потенціал інтеграції іноземної мови (І.Вронська, О.Нельзіна та ін.). Ми твердо переконані, що впровадження інтеграційних підходів дає можливість розширення рамок опанування іноземною мовою, а у вихователя з'являється можливість варіювання різних видів діяльності, що може лише сприяти більш ефективній реалізації його функціональних обов'язків, оскільки дозволяє діяти поза межами спеціально відведеного для іноземної мови часу, а саме: в ході проведення занять з різних напрямків навчально-виховної роботи (ознайомлення з природою, фізичного виховання, формування елементарних математичних уявлень, образотворчої діяльності та т.і.) та під час організації різних видів діяльності. Особливості використання міждисциплінарних зв'язків та інтеграційного підходу як чинники насичення навчально-пізнавального процесу у вищій педагогічній школі і поглиблення професійної підготовки розглядають Г. Беленька, Н. Білоус, С. Будака, І. Мордоус, Н. Московська. Зокрема, Н. Білоус в результаті наукового пошуку розробила педагогічні основи та програмне забезпечення щодо підготовки фахівців дошкільного профілю до інтеграції іноземної мови у процес формування у дітей елементарних математичних уявлень [2, 3]. Г. Беленька та І. Мордоус визначили особливості включення іноземної мови в ході ознайомлення дітей дошкільного віку з природою та особливості підготовки фахівців до здійснення подібного процесу [1]. Більш загальні питання були розглянуті в наукових доробках С. Будака [4], який вивчав особливості використання міжпредметних взаємозв'язків задля підвищення ефективності підготовки фахівців для ознайомлення дошкільників з основами іншомовного спілкування, та Н. Московської [10], яка в результаті дисертаційного дослідження продемонструвала ефективність застосування декількох педагогічних технологій:

колективного навчання, комп'ютерного оснащення та реалізації інтегративних підходів в процесі підготовки вчителів іноземних мов для маленьких дітей. Саме тому обов'язкова увага має бути приділена навчальній дисципліні «Навчання та розвиток засобами іноземної мови» та відповідним спецкурсам і спецсемінарам, які здатні забезпечити підготовки майбутнього вихователя до інтегрованого навчання іноземної мови дітей дошкільного віку.

На нашу думку, такий підхід достатньою мірою здатен забезпечити змістовий компонент професійної підготовки, проте теоретичне опанування змісту окреслених напрямів не дозволить повноцінно реалізувати комплексність фахової готовності до здійснення майбутньої педагогічної діяльності в контексті посадових обов'язків виключно в аудиторних умовах, адже спектр компонентів готовності набагато ширший.

Систематизуючи готовність до здійснення педагогічної діяльності фахівцями дошкільної галузі, вчені (І. Бартенєва, Е. Бахіча, Г. Беленька, Р. Буре, Г. Закорченна, Л. Кадченко, Н. Ковальова, Н. Колосова, Н. Кузьміна, В. Лісіна, І. Луценко, О. Мороз, Л. Поздняк, Н. Попова, В. Тарасова, В. Ядешко та ін.) продемонстрували розмаїття підходів до висвітлення даної проблеми, проте спостерігається певна закономірність в поглядах: виокремлюється *мотиваційний* аспект (відповідність психічного стану особистості вимогам та специфіці обраної професійно-педагогічної діяльності в сукупності з професійно спрямованою мотиваційною сферою та здатністю до рефлексії), *змістовний* (вияв наукового-теоретичного та методичного підґрунтя підготовки) та *організаційний* (показчик креативних можливостей реалізації комплексу набутих професійних знань й умінь), що свідчить про адекватне розуміння сутнісного наповнення готовності як феномену. Таким чином, ми отримали універсальний набір компонентів, що передбачає можливе приєднання однієї або декількох складових, обумовлене специфікою професії, що набувається.

Результати наукового пошуку в контексті фахової підготовки педагогічних кадрів переконливо доводять необхідність інтеграції в окреслений комплекс ще одного компоненту: *комунікативного*, з огляду на цінність спілкування як провідного фактору ефективної реалізації навчально-виховного процесу. Зрозуміло, що змістовне цілепокладання кваліфікації, що отримується, накладає відбиток на

полікомпонентне утворення професійної готовності, тому, вважаємо за необхідне акцентувати увагу на необхідній наявності у студентів адекватних лінгвістичних здібностей та умінь. Саме тому виокремлюємо *комунікативно-лінгвістичний* компонент. Також, слід відмітити акцент, що ставиться на особистісних якостях майбутніх педагогів, що в силу специфічності професії відіграють виняткову роль в ході її реалізації, адже певні психологічні особливості можуть бути професійно цінними або перешкоджати фаховому зростанню. Узагальнюючи вищезазначене, ми вважаємо правомірним виокремити ще один компонент готовності: *професійно-особистісний*, що передбачає розвиток професійно значущих особистісних рис та можливостей/схильностей особистості.

Варто відзначити, що, на нашу думку, не існує між зазначеними компонентами професійної готовності циклічної прямої залежності. Зокрема, на відміну від загальних підходів до характеристики підготовленості фахівців дошкільної галузі, регламентуючими для фахівців, здатних організувати

ознайомлення дітей дошкільного віку з іноземною мовою, постають *комунікативно-лінгвістичний* і *професійно-особистісний* компоненти. Вони є такими, що обумовлюють якість спеціальної підготовки і на початковому етапі лежать за межами її поля, тобто на момент вступу до закладу вищої освіти має бути наявний базовий рівень окремих особистісних якостей і комунікативної компетентності (їх фактичний відповідний рівень розвитку дозволяє в адекватному форматі опанувати освітньо-професійною програмою підготовки). Протягом навчання змістове наповнення даних компонентів готовності виходить із загальнобутового рівня і трансформується у вузькопрофільний формат у процесі спеціально організованого освітньо-виховного впливу. Таким чином, наявна взаємозалежність ефективності формування та розвитку зазначених трьох компонентів готовності.

Крім того, саме *змістовий* компонент професійної готовності здійснює цілеспрямований вплив на комунікативно-лінгвістичний і професійно-особистісний, диференційовано спрямовуючи і

професійно локалізуючи, створюючи теоретичне підґрунтя для формування системи практичних навичок. Останні формуються певною мірою під час семінарських, практичних і лабораторних занять, проте домінуючий коефіцієнт підготовленості забезпечується на фоні практичної підготовки, тобто під час проходження навчальної та виробничої практики. Таким чином починає реалізовуватися *організаційний* компонент підготовки. Задля підвищення ефективності фахової підготовки передбачена наступність у цілепокладанні чотирьох педагогічних практик протягом її здійснення. Перша практика – пропедевтична – дозволяє реалізувати в природньому педагогічному середовищі набуті психолого-педагогічні знання, ознайомитися з основами професійної діяльності. Наступні дві практики – в групах раннього віку та у дошкільних групах – безпосередньо занурюють майбутнього фахівця у професійну діяльність, дозволяючи впровадити у реальну ситуацію набуті знання із основної спеціальності («Дошкільна освіта»). В контексті нашого наукового пошуку на особливу увагу заслуговує педагогічна практика на останньому курсі, основною метою якої виступає прицільна професійна самореалізація із додаткової спеціальності, тобто студенти виконують обов'язки вихователів і навчають дітей іноземної мови.

Отже, перетікання і ускладнення задач програм практик дозволяє нагромаджувати практичні вміння та навички паралельно до отримуваних знань, набуття професійних компетентностей. Проте, варто відзначити, що хоча багато досліджень і доводить підвищення професійно спрямованої мотивації на тлі практичної підготовки, вона недостатньою мірою, на нашу думку, здатна впливати. Обумовлено це тим фактом, що об'єктивні умови, а саме: зменшення аудиторної роботи і збільшення часу самостійної пізнавальної діяльності студентів і в той же час незрілість фахової мотивації, послаблюють процес формування професійної рефлексії. Одним із шляхів інтенсифікації її розвитку вважаємо науково-дослідну роботу студентів як фактор інтроспекції й інтеріоризації. Стимулюючи пізнавальний інтерес і активність науковий пошук дозволяє студентові пізнати межі власної багатогранності у спектрі особистісного розвію та професійного зростання. Таким чином, ми можемо констатувати основні складові організаційного компоненту фахової готовності вихователя до проведення занять іноземної мови в оптимальному співвідношенні з її змістовим наповненням.

Варто відзначити, що професійно спрямована *мотивація* в умовах об'єктивної дійсності не завжди розвинута на початку професійної підготовки. Вона актуалізується в процесі навчально-пізнавальної діяльності, підсилюється в процесі науково-дослідницької і закріплюється безпосередньо під час практичної підготовки студента. Таким чином, мотиваційна сфера в окресленому форматі підвищується наскрізно через розвиток всіх компонентів, стимулюючи їх взаємоактивізацію.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. В умовах сучасного розвитку суспільства, характерологічної зміни у національному форматі, значної зміни підходів до професійної освіти надзвичайної цінності набуває точність розуміння її базових категорій та свідоме забезпечення їх функціональності. Повноконтекстне бачення вузькопрофільної підготовки уточнює шлях, впорядковує кроки, регламентує змістове наповнення, проте важливою складовою формули професійної підготовки повинно бути методичне і технологічне насичення її структури.

Список використаних джерел

1. Беленька, Г.В., Мордоус, І.О., 2003. 'Інтегроване навчання: навчально-методичний посібник для аспірантів та магістрантів спеціальності «Дошкільна освіта», К.: Вид-во «Логос», 116 с.
2. Білоус, Н.О., 2011. 'Інтеграція – шлях удосконалення професійної підготовки фахівців спеціальності «Дошкільна освіта. Іноземна мова» (на матеріалі курсу «теорія і методика формування математичних уявлень»)', *Вісник Інституту розвитку дитини, Вип. 13, Серія: Філософія, педагогіка, психологія: Збірник наукових праць*, К.: Видавництво Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова, с.64-68.
3. Білоус, Н.О., 2004. 'Інтегрована програма курсу «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень з використанням англійського матеріалу у дошкільників»', К.: Видавництво Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова, 31 с.
4. Будаєв, С.В., 2008. 'Формування готовності студентів до іншомовної діяльності з дошкільниками', К.: Видавничий Дім «Слово», 288 с.
5. Ваулина, Ю., Фрейдіна О., 2005. 'Англійський язык для студентів факультета Дошкольного виховання', Москва: Владос, 235 с.
6. Горлова, Н.А., 2000. 'Підготовка преподавателя иностранного языка для дошкольного образовательного учреждения', *Иностранные языки в школе*, № 6, с.70-77.
7. Зонтова, С.Е., 2004. 'Формирование иноязычной коммуникативной компетенции в процессе обучения иностранному языку студентов педагогических специальностей', *Актуальні проблеми романо-германської*

- філології в Україні та Болонський процес: Міжнародна наукова конференція. Чернівці, 24-25 листопада 2004 р.*, Чернівці: Рута, с. 90–92.
8. Зонтова, С.Є., 2008. 'Формування професійно-зорієнтованого спілкування майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (на матеріалі іноземних мов)', *автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04*, К., 23 с.
  9. Карташова, В.Н., 1991. 'Педагогические условия подготовки студентов к обучению дошкольников иностранному языку' *автореферат на соискание научной степени кандидата педагогических наук* (13.00.08), Москва, 16 с.
  10. Московская, Н.Л., 1994. 'Интегративный поход в подготовке воспитателя с правом преподавания иностранного языка в детском саду на дошкольном факультете педагогического института', *автореферат на соискание научной степени кандидата педагогических наук* (13.00.08), Москва, 16 с.
  11. Рогова, Г.В., Сахарова, Т.Е., 1990. 'Концепция подготовки специалиста с правом преподавания иностранного языка детям раннего возраста', *Иностранные языки в школе*, № 6, с.78-82
  12. Степанова, Т.М., Шевченко, І.В., 2010. 'Підготовка студентів до навчання дітей дошкільного віку іноземної мови', К.: *Видавничий Дім «Слово»*, 192 с.
  13. Тарасюк, Н.А., 2002. 'Формирование профессиональной готовности учителя к иноязычному дошкольному образованию: *автореферат на соискание научной степени доктора педагогических наук* (13.00.08), Москва, 30 с.
  14. Шкваріна, Т.М., 2009. 'Моделювання системи підготовки майбутніх учителів до навчання дошкільників іноземної мови', *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*, № 28, с. 23-30.

References

1. Bielienka, H.V., Mordous, I.O., 2003. 'Intehrovane navchannia: navchalno-metodychnyi posibnyk dlia aspirantiv ta mahistrantiv spetsialnosti «Doshkilna osvita», K.: Vyd-vo «Lohos», 116 p.
2. Bilous, N.O., 2011. 'Intehratsiia – shliakh udoskonalennia profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv spetsialnosti «Doshkilna osvita. Inozemna mova» (na materialy kursu «teoriia i metodyka formuvannia matematychnykh uiavlen»), Visnyk Instytutu rozvytku dytyny, Vyp. 13, Seriia: Filosofiia, pedahohika, psykhohohiia: Zbirnyk naukovykh prats, K.: Vydavnytstvo Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M.P.Drahomanova, p.64-68.
3. Bilous, N.O., 2004. 'Intehrovana prohrama kursu «Teoriia ta metodyka formuvannia elementarnykh matematychnykh uiavlen z vykorystanniam anhlomovnoho materialu u doshkilnykiv», K.: Vydavnytstvo Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M.P.Drahomanova, 31 p.
4. Budak, S.V., 2008. 'Formuvannia hotovnosti studentiv do inshomovnoi diialnosti z doshkilnykamy, K.: Vydavnychi Dim «Slovo», 288 p.
5. Vaulina, Yu., FreydIna O., 2005. 'Angliyskiy yazyk dlya studentov fakulteta Doshkolnogo vospitaniya', Moskva: Vlados, 235 p.
6. Gorlova, N.A., 2000. 'Podgotovka prepodavatelya inostrannogo yazyka dlya doshkolnogo obrazovatel'nogo uchrezhdeniya', *Inostrannyye yazyki v shkole*, № 6, p.70-77.
7. Zontova, S.E., 2004. 'Formirovanie inoyazyichnoy kommunikativnoy kompetentsii v protsesse obucheniya inostrannomu yazyku studentov pedagogicheskikh spetsialnostey', *Aktualni problemi romano-germanskoYi*

- filologiyi v UkraYinI ta Bolonskiy protses: Mizhnarodna naukova konferentsiya. ChernIvtsI, 24-25 listopada 2004 r., ChernIvtsI: Ruta, p. 90–92.
8. Zontova, S.Ie., 2008. 'Formuvannya profesiino-zorientovanoho spilkuvannya maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv (na materialy inozemnykh mov), avtoreferat na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata pedahohichnykh nauk za spetsialnistiu 13.00.04, K., 23 p.
  9. Kartashova, V.N., 1991. 'Pedagogicheskie usloviya podgotovki studentov k obucheniyu doshkolnikov inostrannomu yazyiku' avtoreferat na soiskanie nauchnoy stepeni kandidata pedagogicheskikh nauk (13.00.08), Moskva, 16 p.
  10. Moskovskaya, N.L., 1994. 'Integrativniy pohod v podgotovke vospitatelya s pravom prepodavaniya inostrannogo yazyika v detskom sadu na doshkolnom fakultete pedagogicheskogo instituta', avtoreferat na soiskanie nauchnoy stepeni kandidata pedagogicheskikh nauk (13.00.08), Moskva, 16 p.
  11. Rogova, G.V., Saharova, T.E., 1990. 'Kontseptsiya podgotovki spetsialista s pravom prepodavaniya inostrannogo yazika detyam rannego vozrasta', Inostrannyye yazyiki v shkole, № 6, p.78-82
  12. Stepanova, T.M., Shevchenko, I.V., 2010. 'Pidhotovka studentiv do navchannia ditei doshkilnoho viku inozemnoi movy, K.: Vydavnychi Dim «Slovo», 192 p.
  13. Tarasyuk, N.A., 2002. Formirovanie professionalnoy gotovnosti uchitelya k inoyazyichnomu doshkolnomu obrazovaniyu: avtoreferat na soiskanie nauchnoy stepeni doktora pedagogicheskikh nauk (13.00.08), Moskva, 30 p.
  14. Shkvarina, T.M., 2009. 'Modeliuvannya systemy pidhotovky maibutnikh uchyteliv do navchannia doshkilnykiv inozemnoi movy, Psykholoho-pedahohichni problemy silskoi shkoly, № 28, p. 23-30.